

ساعت شروع:

نام و نام خانوادگی:

رشته: ادبیات و علوم انسانی
علوم و معارف اسلامی

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

تعداد صفحه: ۴

تاریخ امتحان:

پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه

سؤالات پاسخ نامه دارد

ردیف

نمره

الف

تاریخ ادبیات (۲ نمره)

- ۰/۵ ۱- کتاب « تاریخ بیداری ایرانیان » از کیست و موضوع آن چیست؟
- ۰/۲۵ ۲- بیت زیر سر آغاز سروده کدام شاعر دوره بیداری است؟
« آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود زجان شستم از برای آزادی »
- الف) محمد تقی بهار ب) عارف قزوینی ج) فرخی یزدی د) سید اشرف الدین گیلانی
- ۰/۵ ۳- جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.
الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان های بود.
ب) جریان نوگرایی شعری نیما با سرایش در سال ۱۳۱۶ تثبیت شد.
- ۰/۷۵ ۴- نام آثار را درستون « الف » به پدید آورندگان آثار درستون « ب » وصل کنید. (درستون « ب » یک مورد اضافی است.)

« الف »	« ب »
الف) ملاقات در شب آفتابی	۱- حسن مقدم
ب) مدیر مدرسه	۲- سیمین دانشور
ج) آتش خاموش	۳- علی مؤذنی
	۴- جلال آل احمد

ب

سبک شناسی (۲ نمره)

- ۰/۲۵ ۵- کدام گزینه، از جمله موضوعاتی است که در کنار تعلیم و تربیت نوین و همگانی بسیار مورد توجه نویسندگان دوره بیداری قرار گرفته است؟
- الف) دشمنی با استعمار و استبداد ب) حقوق مدنی زنان ج) آزادی طلبی د) تجدید خواهی
- ۰/۵ ۶- درست یا نادرست بودن جمله های زیر را مشخص کنید.
الف) از نظر موسیقی و عروض، گروه سنت گرا پایبندی و التزام کمتری به سنت های ادبی داشتند.
ب) باستان گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه های کهن در زبان شعر دوره انقلاب اسلامی محسوس است.
- ۰/۵ ۷- یک مورد از ویژگی های زبانی نثر دوره بیداری را بنویسید.
- ۰/۲۵ ۸- همه گزینه ها « سطح ادبی » شعر انقلاب اسلامی را نشان می دهد، به جز گزینه
الف) در این دوره قالب های سنتی مورد توجه قرار گرفت و شیوه نیمایی به ویژه در میان جوانان تاحدودی از رونق افتاد.
ب) موضوع شعر محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است.
ج) در سال های نخستین، شعر این دوره از تمثیل و نمادگرایی، کمتر بهره گرفته است.
د) گرایش به خیال بندی، شعر برخی شاعران این دوره را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.
- ۰/۵ ۹- چرا در ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی، واحد شعر بیشتر « بند » است نه « بیت »؟

« ادامه سوالات در صفحه دوم »

سؤالات آزمون نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان:	تعداد صفحه: ۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

ج	موسیقی شعر (۶ نمره)
۰/۲۵	۱۰- در بیت «هوای حوصله‌ام تا همیشه بارانی است / که مشت سرخ من اکنون به وضع بحرانی است» چند «حذف همزه» وجود دارد؟
۰/۵	۱۱- نمونه‌های زیر، به صورتی که بین دو کمانک تقطیع شده‌اند، با کدام نوع اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) نیاز من (U-U) (ب) تو گفتی (- - -)
۰/۵	۱۲- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱- بیا عاشقی را رعایت کنیم ز یاران عاشق حکایت کنیم ۲- از کرده خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی‌دانم
۰/۲۵	الف) مشخص کنید وزن کدام بیت « ناهمسان » است؟ ب) علت « ناهمسانی » بیت مورد نظر را بنویسید.
۲/۵	۱۳- پس از تقطیع هجایی بیت زیر، هجاهای معادل درد و مصراع را مقایسه کنید؛ و دو اختیار « وزنی » به کار رفته در بیت را بیابید و در مورد آن بنویسید. « چرخ برهم زخم از غیر مرادم گردد من نه آنم که زبونی کِشم از چرخِ فلک »
۰/۲۵	۱۴- بیت زیر در کدام « بحر عروضی » سروده شده است؟ « بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم » الف) بحر هزج مسدس سالم ب) بحر هزج مثنی سالم ج) بحر هزج مسدس محذوف د) بحر هزج مثنی محذوف
۰/۵	۱۵- وزن عروضی کدام گزینه با بیت «خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلیستانیش نیست» یکسان است؟ الف) شب افروزی چو مهتاب جوانی سیه چشمی چو آب زندگانی ب) در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسلام
۱	۱۶- پایه های آوایی و نشانه‌های هجایی بیت زیر را مشخص کنید . « سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز و روی بگردانی در دامت آویزد »
۰/۲۵	۱۷- نام نشانه‌های هجایی این رکن عروضی « - - U - » چیست؟
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »

سؤالات آزمون نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان:	تعداد صفحه: ۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

د	زیبایی شناسی (۶ نمره)
۰/۲۵	۱۸- در بیت‌های زیر ، هر یک از قسمت‌های مشخص شده ، کدام آرایه معنوی را به وجود آورده است ؟ الف) چو رامین گه گهی بنواختی چنگ ب) بگویم تا بداند دشمن و دوست ج) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی د) ما گرچه مرد تلخ شنیدن نه‌ایم ، لیک
۰/۲۵	ز شادی بر سر آب آمدی سنگ
۰/۲۵	که من مستی و مستوری ندانم
۰/۲۵	من از آن روز که در بند توام، آزادم
۰/۲۵	تلخی که از زبان تو آید، شنیدنی است
۰/۲۵	۱۹- در کدام گزینه « دانسته تاریخی » در آرایه « تلمیح » متفاوت است؟ الف) یوسف به این رها شدن از چاه دل مبند ب) ای پریشان گوی مسکین پرده دیگر کن ج) عزیز مصر به رغم برادران غیور
۰/۵	این بار می‌برند که زندانی‌ات کنند پور دستان جان ز چاه نابردار درنخواهد برد ز قعر چاه برآمد به اوج ماه رسید
۰/۵	۲۰- دو شبکه « مراعات نظیر » را در بیت زیر مشخص کنید. « بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت برآید که ما خاک باشیم و خشت »
۰/۵	۲۱- در بیت زیر آرایه « تناقض » را مشخص کنید و علت تشخیص خود را بنویسید. « عجب مدار که در عین درد خاموشم که درد یار پری‌چهره عین درمان است »
۱	۲۲- آرایه « حسن تعلیل » و « اسلوب معادله » را در بیت‌های زیر بیابید و برای تشخیص خود در هر بیت، دلیل بیاورید. الف) دل چو شد غافل زحق ، فرمان پذیر تن بود ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی ۲۳- با توجه به بیت‌زیر، به سؤال‌ها پاسخ دهید. منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش من انس به سرو و گل و بادام گرفتم الف) نوع « لف و نشر » را مشخص کنید. ب) « لف دوم » و « نشر سوم » را بیابید و بنویسید.
۰/۲۵	۲۴- در بیت « پرستش به مستی است در کیش مهر / برون اند زین جرگه هوشیارها » واژه « مهر » در معنای « عشق » و مهرورزی پذیرفتنی است و دارای آرایه است؛ معنی دیگر آن با واژه‌های و تناسب دارد.
۰/۷۵	۲۵- آرایه‌های درست هر بیت را از کمانک مقابل آن بیابید و بنویسید. الف) بارب این آتش که بر جان من است سرد کن زان سان که کردی برخلیل (تلمیح - تضمین) ب) چندین که بر شمردم از ماجرای عشقت اندوه دل نگفتم الا یک از هزاران (اسلوب معادله - اغراق)
۰/۲۵	۲۶- در بیت زیر کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟ « گر ندیدی قبض و بسط عشق را گریه مینا نگر خندیدن ساغر بین » الف) تضاد ب) لف و نشر ج) تشخیص د) تناقض
۰/۲۵	۲۷- در بیت « اگر سنت اوست نوآوری / نگاهی هم از نو به سنت کنیم » واژه « از نو » ایهام دارد ؛ معانی مختلف آن را بنویسید.
	« ادامه سوالات در صفحه چهارم »

سؤالات آزمون نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان:	تعداد صفحه: ۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد	نمره
------	-----------------------	------

هـ	<p>نقد و تحلیل نظم ونثر (۴نمره)</p> <p>۲۸- با توجه به سروده زیر به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>« سراپا اگر زرد و پژمرده ایم ولی دل به پاییز نسپردیم » چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده ایم اگر داغ دل بود، ما دیده ایم اگر خون دل بود، ما خورده ایم اگر دشمنه دشمنان، گردنیم اگر خنجر دوستان ، گرده ایم گواهی بخواهید، اینک گواه همین زخم هایی که نشمرده ایم دلی سر بلند و سری سربه زیر از این دست عمری به سر برده ایم « قیصر امین پور »</p> <p>الف) قالب سروده مورد نظر چیست؟</p> <p>ب) یک مورد از ویژگی های « زبانی » سروده را بنویسید.</p> <p>ج) در سطح ادبی، تقلید از سبک و خراسانی در سروده بالا دیده می شود.</p> <p>۲۹- ویژگی های کلی سروده زیر از « ملک الشعرای بهار » شاعر دوره بیداری را بنویسید. « دومورد »</p> <p>« من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید یاد از این مرغ گرفتار کنید ای مرغان چون تماشای گل و لاله و شمشاد کنید جور و بیداد کند عمر جوانان کوتاه ای بزرگان وطن بهر خدا داد کنید گر شد از جور شما خانه موری ویران خانه خویش مُحال است که آباد کنید کنج ویرانه زندان شد اگر سهم بهار شکر آزادی و آن گنج خداداد کنید »</p> <p>۳۰- متن زیر را از دیدگاه « زبانی » و « ادبی » بررسی کنید. (هر سطح یک مورد)</p> <p>« ... اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته... ». « قائم مقام فراهانی »</p> <p>۳۱- با توجه به متن زیر از « چرند و پرند دهخدا » دو مورد از ویژگی های « فکری » نثر مشروطه را بنویسید.</p> <p>« گفتم: بابا والله من مرده شماها زنده، شما از وکیل خیر نخواهید دید، مگر همان مشروطه خالی چطور است؟ گفتند: « برو پی کارت سواد نداری حرف نزن. »</p> <p>باری حالا بعد از دو سال سر حرف من افتاده اند، حالا تازه می فهمند که شأن مقنن (= قانون گذار) بالاتر از آن است که به قانون عمل کند. این ها را مردم تازه می فهمند من از قدیم می فهمیدم ، چون گریه های مادرم را دیده بودم ، برای این که چشم های مثل ازرق شامی بابام هنوز یادم بود.»</p>	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۲۵ ۱ ۱ ۱
	در پناه یزدان پاک باشید	جمع نمره ۲۰

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع:	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			تاریخ امتحان:		
ردیف					
نمره					
۱	الف) تاریخ ادبیات (۲نمره) ناظم الاسلام کرمانی ۰/۲۵ - تاریخ مشروطه ۰/۲۵	۱۹ص	۰/۵		
۲	ج) «فرخی یزدی» ۰/۲۵	۱۷ص	۰/۲۵		
۳	الف) تاریخی ۰/۲۵	۱۸ص (ب) ققنوس ۰/۲۵	۷۱ص	۰/۵	
۴	الف) «۳» (علی مؤذنی) ۰/۲۵ ص ۸۰ (ب) «۴» (جلال آل احمد) ۰/۲۵ ص ۷۴ (ج) «۲» (سیمین دانشور) ۰/۲۵ ص ۷۴		۰/۷۵		
۵	ب) سبک شناسی (۲نمره) «ب» حقوق مدنی زنان ۰/۲۵	۴۶ص	۰/۲۵		
۶	الف) «نادرست» ۰/۲۵	۴۳ص (ب) درست ۰/۲۵	۹۹ص	۰/۵	
۷	۱-واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشناکمتر می‌شود. ۲- به دلایل گوناگون، بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و ... به نثر فارسی وارد می‌شود. ۳- بر خلاف نثر دوره‌های پیش، عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها کاهشی آشکار می‌یابد. «یک مورد» ۰/۵	۴۵ص	۰/۵		
۸	«ب» موضوع شعر محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است. ۰/۲۵	۹۹ص	۰/۲۵		
۹	زیرا رواج شعر نونیمایی و سنت‌شکنی هادر قالب شعر و موسیقی و قافیه، مقبول طبع بسیاری قرار گرفت، واحد شعر بیشتر به جای بیت، بند شد. ۰/۵	۹۶ص	۰/۵		
۱۰	ج) موسیقی شعر (۶نمره) «سه مورد» حذف همزه. ۱- «بارانی است» هجای پایانی مصراع اول ۲- «من اکنون» هجای هفت از مصراع دوم و «بحرانی است» هجای پایانی از مصراع دوم «ذکر عدد سه کافی است» ۰/۲۵	۴۹ص	۰/۲۵		
۱۱	الف) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «ی» در هجای اول، زبانی ۰/۲۵	۵۴ص	۰/۵		
	ب) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «ـ» در هجای اول، زبانی ۰/۲۵	۵۰ص	۰/۵		
۱۲	الف) بیت «ب» وزن «ناهمسان» دارد، برابر با: «مستفعل - فاعلاتن - مستفعل» یا «مفعول - مفاعیلن - مفاعیلن» ۰/۲۵ ص ۲۴ ب) زیرا وزن پایه‌ها تکرار یک‌نواخت و یکسانی ندارند. ۰/۲۵ ص ۲۱		۰/۷۵		
۱۳	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵	
۲/۵	پایه های آوایی	چَر خَ بَر هَم	رَ مَ رَا دَم	رَ نَ مَر غِی	گَر دَد
		مَن نَ آ نَم	کِ شَ مَز چَر	کِ زَ بُو نِی	خِ فَا لَک
	نشانه های هجایی ۰/۵	- - U -	- - UU	- - UU	- UU
	وزن شعر ۰/۵	فا ع ل ا ت ن	ف ع ل ا ت ن	ف ع ل ا ت ن	ف ع ل ن
	الف) در رکن اول آوردن «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» ۰/۲۵ ص ۸۴ ب) در رکن پایانی «ابدال» آوردن «فع لن» به جای «فَعِلن» ۰/۲۵ ص ۸۵				
۱۴	«ب» بحر هزج مثنی سالم آوردن چهار «مفاعیلن» ۰/۲۵	۱۰۷ص	۰/۲۵		
۱۵	«ب» در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسّلام «فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلن» ۰/۵ ص ۹۰		۰/۵		
ادامه در صفحه دوم					

ساعت شروع:	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان:		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه

ردیف	نمره	سؤال																				
۱۶		<table border="1"> <tr> <td>پایه‌های آوایی</td> <td>سَع دى نَ</td> <td>ظَ رَزَ رو يَت</td> <td>كو تَه نَ</td> <td>كُ نَد هَر گِز</td> </tr> <tr> <td></td> <td>وَر رو یُ</td> <td>بِ گَر دا نى</td> <td>دَر دا مَ</td> <td>نَ تا وى زَد</td> </tr> <tr> <td>نشانه‌های هجایی</td> <td>U - -</td> <td>- - - U</td> <td>U - -</td> <td>- - - U</td> </tr> <tr> <td>ص ۴۹</td> <td>۰/۲۵</td> <td>۰/۲۵</td> <td>۰/۲۵</td> <td>۰/۲۵</td> </tr> </table>	پایه‌های آوایی	سَع دى نَ	ظَ رَزَ رو يَت	كو تَه نَ	كُ نَد هَر گِز		وَر رو یُ	بِ گَر دا نى	دَر دا مَ	نَ تا وى زَد	نشانه‌های هجایی	U - -	- - - U	U - -	- - - U	ص ۴۹	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵
پایه‌های آوایی	سَع دى نَ	ظَ رَزَ رو يَت	كو تَه نَ	كُ نَد هَر گِز																		
	وَر رو یُ	بِ گَر دا نى	دَر دا مَ	نَ تا وى زَد																		
نشانه‌های هجایی	U - -	- - - U	U - -	- - - U																		
ص ۴۹	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵																		
۱۷	۰/۲۵	«مُستفعلین» ۰/۲۵ ص ۲۴																				
۱۸	۱	د) زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸ ب) تضاد ۰/۲۵ ص ۵۹ ج) تضمین ۰/۲۵ ص ۳۲ د) حس آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۳																				
۱۹	۰/۲۵	«ب» «ای پریشان گوی مسکین پرده دیگر کن / پور داستان جان ز چاه نابردار در نخواهد برد» ۰/۲۵ ص ۳۰																				
۲۰	۰/۵	۱- تیر، دی ماه، اردیبهشت ۰/۲۵ ۲- خاک و خشت ۰/۲۵ ص ۲۸																				
۲۱	۰/۵	درد عین درمان است. ۰/۲۵ در تناقض تضاد در یک امر است نه دو امر، درد نمی‌تواند عین درمان باشد. ۰/۲۵ ص ۶۳																				
۲۲	۱	الف) «اسلوب معادله» زیرا هر مصراع استقلال نحوی و معنایی خودش را دارد «هر پاسخ مشابه» ۰/۵ ص ۱۱۴ ب) «حسن تعلیل» زیرا شاعر دلیلی شاعرانه و غیر واقعی برای سخن خویش آورده است. یا چشمک زدن ستارگان را از ناز و کرشمه یار بر آسمان می‌داند. ۰/۵ ص ۱۱۷																				
۲۳	۰/۷۵	الف «مرتب» ۰/۲۵ ب) لف دوم: «رخ» ۰/۲۵ ج) نشر سوم: «بادام» ۰/۲۵ ص ۵۷																				
۲۴	۰/۷۵	«ایهام تناسب» ۰/۲۵ واژه‌های: کیش و پرستش ۰/۵ ص ۹۰																				
۲۵	۰/۵	الف) تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۰ ب) اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸																				
۲۶	۰/۲۵	«د» تناقض ۰/۲۵ ص ۶۰																				
۲۷	۰/۵	۱- مجدد ۰/۲۵ ۲- قالب شعر نو ۰/۲۵ ص ۹۰																				
۲۸	۱	ه) نقد و تحلیل نظم ونثر (۴ نمره) الف) غزل ۰/۲۵ ص ۱۰۰ ب) ۱- زبان و واژگان شعر به سبک خراسانی نزدیک است. ۲- ساختمان واژگان بیشتر ساده و متناسب با جنگ و ایثار و وطن دوستی است. ۳- آشنایی زدایی زبانی و به کاربردن ترکیب‌های تازه و بی‌سابقه مانند: خاطرات ترک خورده، سراپا زرد بودن. «ذکر یک مورد» ۰/۵ ص ۱۰۰ ج) عراقی ۰/۲۵ ص ۹۹																				
۲۹	۱	۱- زبان شعری بهار حماسی و سبک شعرش خراسانی است. ۲- بهارشناخت و توانمندی خود را در خدمت آزادی و وطن خواهی در آورد. ۳- برای ارتباط با مردم مفاهیم سیاسی را با زبان ساده و صمیمی بیان می‌کند. ۴- مظاهر استبداد و استعمار را نقد می‌کند و برای دیدگاه خود زبان ادبی برمی‌گزیند. ۵- واقعیات جامعه آن روز را در اختیار مردم قرار می‌دهد. «دو مورد» هر مورد ۰/۵ صص ۱۶ و ۱۷																				
۳۰	۱	۱- وجود تکلف و تصنع با به کارگیری کلمات و ترکیبات عربی ۲- تقلید از زبان سبک سعدی در گلستان ۰/۵ ادبی: ۱- کاربرد آرایه تشبیه و جناس، واج آرایه ۰/۲۵ ۲- شیوه نثر مسجع و به کارگیری آرایه سجع ۰/۲۵ ص ۱۹																				
۳۱	۱	۱- دهخدا با هوشیاری و با استفاده از زبان طنز و تمسخر به جنگ با مفاسد اجتماعی زمان خود می‌رود ۲- از تجدد خواهی نوگرایی، آزادی طلبی با هدف تأثیرپذیری بر عامه مردم سخن می‌گوید. ۳- اثرش نوعی نقد اجتماعی و طنز سیاسی به شمار می‌رود. «دو مورد» هر مورد ۰/۵ ص ۲۰ (یا هر پاسخ مناسب دیگر)																				
۲۰		" در پایان، نظر همکاران محترم در بخش «نقد و تحلیل» صائب است."																				